

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค
โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย ประจำปี 2562

ผลการดำเนินงาน

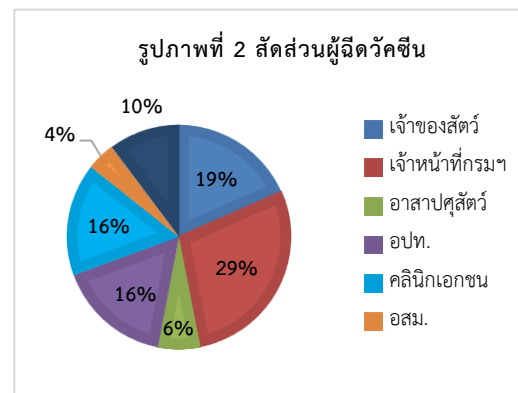
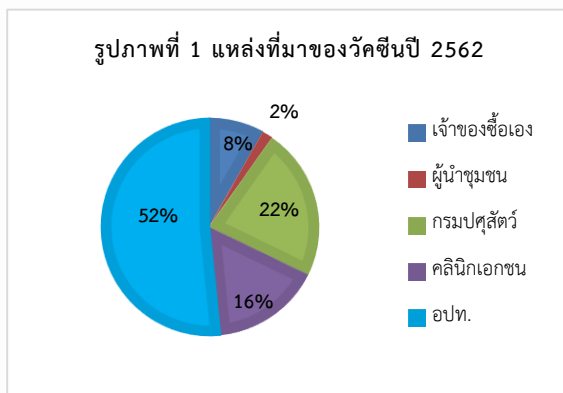
การดำเนินงานโครงการอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 2562 ซึ่งเป้าหมายวัคซีนหลักที่ทำการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในครั้งนี้ คือ โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย โดยสามารถสรุปแยกเป็นภาพรวมรายละเอียดพื้นที่ปศุสัตว์ได้ดังนี้

พื้นที่ปศุสัตว์เขต 2

ดำเนินการทำแบบสอบถามใน 2 จังหวัด จังหวัดละ 1 อำเภอ ได้แก่จังหวัดสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ (พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2562) และจังหวัดชลบุรี อำเภอพนัสนิคม (พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2562)

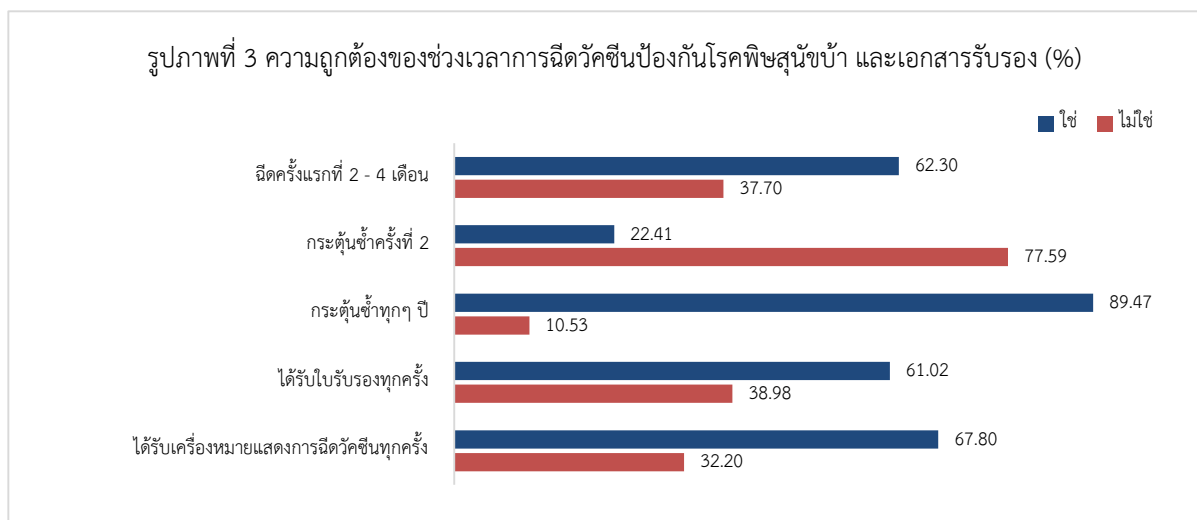
1. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 2 ในเจ้าของสัตว์รวมทั้งสิ้น 64 ราย เลี้ยงสุนัข 37 ราย เลี้ยงแมว 5 ราย เลี้ยงทั้งสุนัขและแมว 21 ราย พบสุนัข 125 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 105 ตัว (84%) แมว 67 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 50 (74.63%) สาเหตุที่ทำให้สัตว์บางส่วนไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่เนื่องจาก จับบังคับไม่ได้ ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่ (80.95%) เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ไม่มีการจำกัดพื้นที่

1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

พบว่า มีเจ้าของสัตว์ 38 ราย (62.30%) ที่ดำเนินการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้สัตว์ในช่วงอายุ 2 – 4 เดือน และ 45 ราย (77.59%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ดำเนินการสอบถามจำนวน 7 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าดี มาก (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 6 ข้อ คิดเป็น 85.71%) โดยเจ้าของสัตว์มีความเข้าใจที่คาดเคลื่อนว่าสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีอาการดุร้ายเท่านั้น จำนวน 33 ราย (52.38%) แต่เมื่อสอบถามถึงอาการของโรคพิษสุนัขบ้า 100% สามารถบอกอาการของโรคได้อย่างถูกต้อง

คำถามความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ใช่หรือไม่	87.30	12.70
สุนัข/แมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องมีอาการดุร้ายเท่านั้น ใช่หรือไม่	47.62	52.38
อาการของโรคพิษสุนัขบ้าที่ทันทราบเป็นอย่างไร	96.83	3.17
เมื่อสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วสามารถรักษาให้หายขาดได้ใช่หรือไม่	89.83	10.17
เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าแพร่เชื้อผ่านทางน้ำลายใช่หรือไม่	88.52	11.48
หากท่านถูกสุนัข/แมวไม่ทราบประวัติกัดหรือข่วนผิวหนังจนมีเลือดออก ท่านจะไปพบแพทย์ทันที ใช่หรือไม่	98.41	1.59
กรณีวัว หรือ หมู ถูกสุนัขที่คาดว่าป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด แล้วตาย ท่านจะนำมารับประทานใช่หรือไม่	88.89	11.11

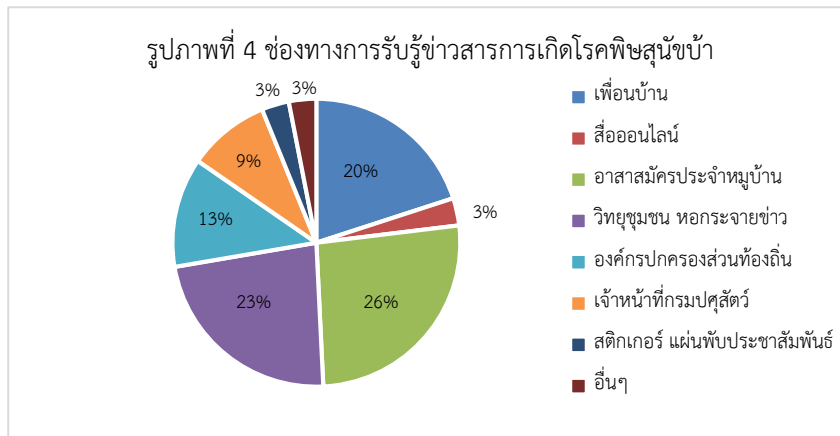
1.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558

ดำเนินการสอบถามจำนวน 3 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2558 ในระดับพอใช้ (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 1 ข้อ คิดเป็น 33.33%)

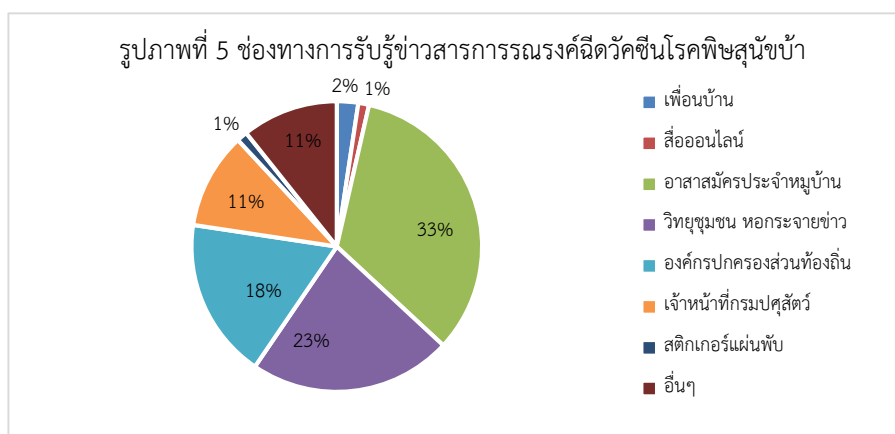
คำถามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
หากไม่นำสุนัข หรือแมว ไปฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าถือว่าเจ้าของสัตว์ทำผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	46.03	53.97
ผู้ฉีดวัคซีนจะต้องเป็นนายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์เท่านั้น	66.67	33.33
หากไม่แสดงเครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว (tag ห้อยคอ) ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	31.75	68.25

1.4 ข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

จำนวนเจ้าของสัตว์ 63 ราย เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 52 ราย (82.54%) ไม่เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 11 ราย (17.46%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร โดยได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

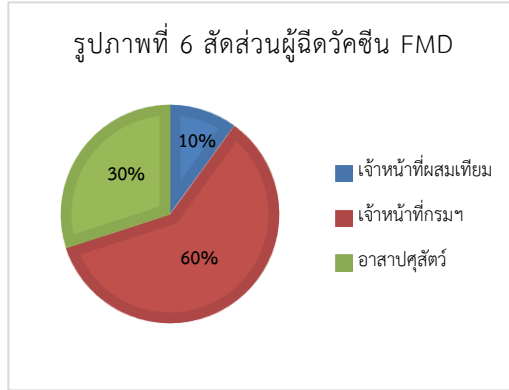
จำนวนเจ้าของสัตว์ 63 ราย เคยได้รับข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า 57 ราย (90.47%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

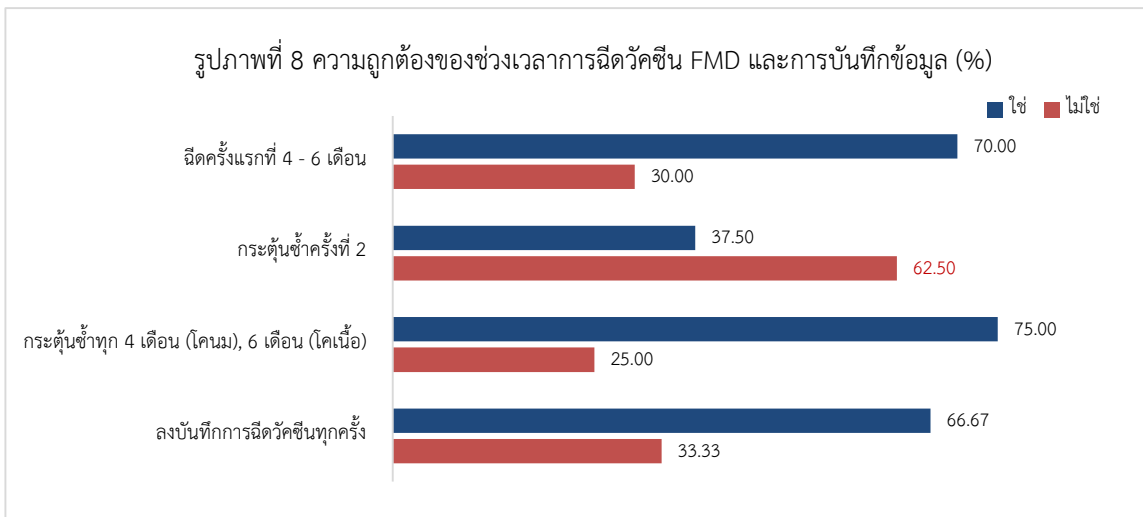
2. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม

2.1 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 2 ในเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 13 ราย โคเนื้อ 12 ราย (217 ตัว) แพะ 2 ราย (140 ตัว) ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 10 ราย (76.92%) โดยแหล่งที่มาของวัคซีนมาจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

2.1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยพบว่าเจ้าของสัตว์ 5 ราย (62.50%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

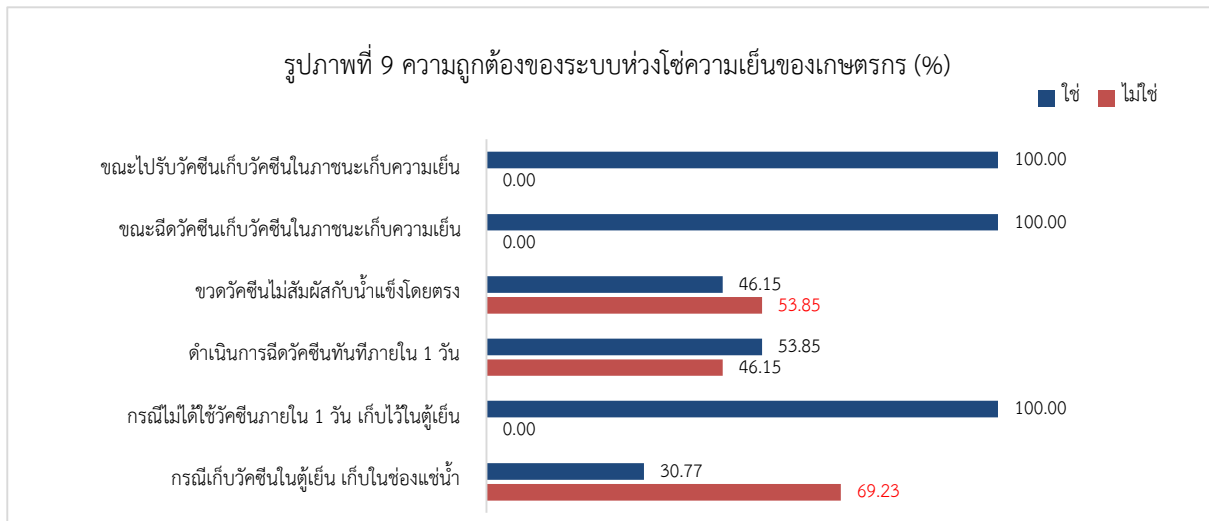

2.2 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 2 ไม่พบเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ แต่พบเกษตรกรโคเนื้อ 3 ราย (25%) ดำเนินการฉีดวัคซีนโรคคอบวมให้แก่สัตว์ โดยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ และอาสาปศุสัตว์เป็นผู้ดำเนินการฉีดวัคซีน

3. ระบบห่วงโซ่ความเย็นในกรณีที่เกษตรกรเคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง

เจ้าของสัตว์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 13 ราย (21.67%) และไม่
เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 47 ราย (78.33%) ผู้ที่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเองมีการปฏิบัติดังนี้

4. ทักษะคิดต่อวัคซีนและการฉีดวัคซีน

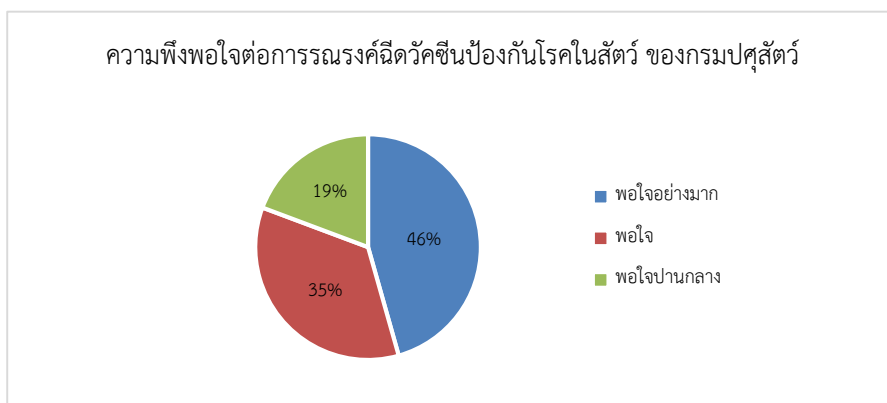
เกษตรกรดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 62 ราย ทั้งหมดคิดว่าการทำวัคซีนเป็นสิ่งจำเป็น โดย
50.02% เชื่อว่าเมื่อฉีดวัคซีนให้สัตว์แล้ว สัตว์ยังสามารถเป็นโรคนั้นได้ แต่อาการจะไม่รุนแรงเท่ากับตัวที่ไม่ได้
ดำเนินการฉีดวัคซีน และเกษตรกร 29.51% มีความคาดหวังและเข้าใจว่าวัคซีนจะสามารถป้องกันโรคได้ 100%

5. ความพร้อมกรณีหน่วยงานรัฐไม่ได้สนับสนุนวัคซีน

เกษตรกร 47 ราย (75.81%) สามารถหาซื้อวัคซีนเพื่อฉีดป้องกันโรคในสัตว์ได้เองกรณีไม่ได้รับการ
สนับสนุนจากภาครัฐ และ 30 ราย (50%) สามารถฉีดวัคซีนให้สัตว์เองได้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการฉีดให้ แต่
ส่วนใหญ่ 26 ราย (46.43%) มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เป็นผู้ที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ โดยส่วน
ใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์

6. ความพึงพอใจและการประชาสัมพันธ์

สอบถามเกษตรกรจำนวน 59 ราย

เกษตรกรมีความเห็นว่าช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด 3 อันดับแรก คือ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และอยากให้กรมปศุสัตว์เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทาง
ช่องทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ให้มากยิ่งขึ้น